

Retalls del passat. Els esquiladors.

JUANJO

Les comarques del nord de la província de Castelló han sigut tradicionalment bones productores de carn, llet i llana d'ovella. Veure per les nostres serres raberes i raberols d'ovelles sempre ha estat habitual. A les ovelles, en aplegar els dies llargs i calorosos és necessari tallar-los la llana que els ha servit d'abric en l'hivern. Per a aquest menester estan els esquiladors.

Als primers dies de maig s'ajuntaven les colles i començaven la campanya, sempre pels pobles del litoral, on el bon temps arriba abans, per a anar pujant després cap als pobles de l'interior, més gelats. En les sènies de Vinaròs, Benicarló, Peníscola i Alcossever hi havien devers els anys 40 o 50 bona quantitat de raberols d'ovelles. Això sí, tots ells de poques unitats ja que les extensions de terra per a pasturar eren petites. Les bones temperatures de la costa feien que prompte prompte ja pogueren esquilar

Esquilant ovelles amb tisores. El primer de la dreta és José López de Sant Mateu. Ell i la seva colla han esquilat durant molts anys pel nostre terme, tant ovelles com matxos. La foto és del seu arxiu particular i està feta a l'any 1964.

aquestes raberes i per això, els esquiladors començaven per allí. A peu, motxilla al coll, tisores a la bossa, anaven de ramat en ramat pujant cap a la muntanya. En les valls interiors de Traiguera, Sant Mateu, Salzedella o les Coves, la quantitat d'animals per ramat anava augmentant. Raberes de 60 o 80 ovelles eren ja habituals.

Feina dura aquesta d'esquilar. Alçar-se amb el sol, per a estar deu o onze hores en l'esquena doblada, el braç i la mà sense parar de moure les tisores no està a l'abast de qualsevol. En acabar en un lloc, atifells al coll i a peu cap al següent. Es dormia a les pallisses però es menjava bé, cosa molt a considerar, sobretot en els anys de la postguerra, quant la fam sobrava per tot arreu.

Era costum, i és encara, que el menjar fos a càrrec del pastor. El dia de l'esquilada, era un dia festiu per a la casa. Es matava un corder, i amb la excusa dels esquiladors es podia menjar un poc millor aqueix dia.

Abans d'esquilar una ovella, s'havia d'empitxolar per a que es moguéssim el menys possible. Aquesta feina la solia fer el pastor. S'agafava l'ovella, es tombava panxa per amunt i ajuntant-li les quatre pitxoles es nuaven amb un cordell. Agafant-la de les potes, l'esquilador solia començar a tallar la llana per la cuixa i anava avançant cap a l'esquena. Després es girava i es feia l'altra part. Les tisores tenien que mullar-se en aigua sovint, ja que de no fer-ho, la grassa que porta la llana impedia que funcionaren correctament. Un bon esquilador solia fer-se unes 80 ovelles diàries, depenent sempre del tipus d'animal, per la costa, amb ovelles més grans es feien 6 o 7 a cada hora; a l'interior, amb ani-

Posició de la mà. Les tisores portaven en una nansa una peça feta d'un tros de suro d'algun ruxc vell, anomenat didal. S'introduïa el dit per a facilitar l'obertura de les tisores.